

Проф д-р Љупчо Кеверески
Педагошки факултет
Битола

КВАЛИТЕТОТ НА ОБРАЗОВАНИЕТО НА НАДАРЕНИТЕ И ТАЛЕНТИРАНИТЕ ИМПЕРАТИВ И ПРЕДИЗВИК ВО 21. ВЕК

Ние сме предизвикани образованието на надарените да го погледнеме не од нашето минато и сегашност, туку од нивната иднина која е веќе наша сегашност.

Научните собири во организација на Високата школа за стручни студии за воспитувачи „Михаило Павлов“ -Вршац ако со својата 18 годишна организација ја верифицираа својата физичка полнолетност во третирање на надареноста низ еден општествен, институционален и персонален дискурс веќе веднаш со 19 средба на тема КВАЛИТЕТОТ НА ОБРАЗОВАНИЕТО НА НАДАРЕНИТЕ се тестира неговата академска зрелост.

Ако го посматраме концептот, категоризацијата, пристапите и поимањето на квалитетот, квалитетот во образованието посебно квалитетот на образование на надарените и талентираниите во еден општествено-историски континуум можеме да констатираме дека се среќаваат две конфронтирачки ориентации во однос на операционализација и валоризација на концептот квалитет. Едната традиционалната ориентација повеќе се приклонува кон тезата дека проценката на квалитетот во принцип зависи од тоа кој го проценува и контекстот во кој се посматра кој во себе имплицира видлива идеолошка матрица и доза на субјективна проекција. Во овој контекст можеме да констатираме дека концептот на квалитетот е повеќе „плод на политичката мода“ (Becher 1999); и кој е „непостојан и оптоварен со вредности“ (Harvey and Green, 1993), и тоа субјективно операционализирани.

Додека другата современата ориентација академски концептуализирана во опсервацијата на концептот на квалитетот тргнува од тезата дека тој зависи исклучиво од објективни релевантни стандарди и критериуми. Во прилог на оваа полемика зборува и McConville (1999) дека „не постои дефиниција, меѓутоа, квалитетот ќе го препознаете кога ќе го пронајдете,“ што зборува дека на потребата од потрага, резект, поддршка и афирмација на квалитетот им нема алтернатива.

Што е квалитет во образованието посебно на надарените односно како тој се опсерира во академските кругови? Од анализата на трудовите кои ја третираат оваа проблематика можеме да се сложиме со голем број на експерти кои тврдат дека постои вистинска конфузија околу неговото дефинирање која е резултат на постојниот антагонизам помеѓу традиционалните и современите концепти

кои во своите теориски и емпириски елаборации нудат своја аргументација. Но, без оглед на постојната концептуална поларизација околу концептот на квалитетот можеме да идентификуваме некои сепаратни или интегрални видувања кај авторите. Тие можат да бидат основа во обликувањето на мозаикот на поимот квалитет погледнат дури и од европската образовна перспектива. Квалитетот на образованието на надарените можеме да го погледнеме како: релативна, а не апсолутна големина, објективна, а не субјективна, динамичка, а не статична категорија, мултидимензионално, а не еднодимензионална детерминирана појава, квалитативно, а не квантитативно операционализиран конструкт и сл. Овој пристап сметам дека повеќе отвара дивергентни отколку нудење на конвергентни пристапи и погледни кон она што следува и е во фокус на 19 тркалезна маса.

Потребата да во 21. век се повеќе да се дебатира за квалитетот на образованието посебно на надарените и талентираните во академските кругови е инспирирана според мене од се повеќе очигледната теза која има длабоки општествено-историски корени, а таа е: **НЕСПОСОБНИТЕ СЕ СПОСОБНИ ДА ГИ ОНЕСПОСОБАТ СПОСОБНИТЕ** што зборува за еден парадосално инверзен шок за квалитетот.

Интеграцијата на квалитетното образование за надарените и талентираните во проектираните образовни перспективи претставува реален индикатор за нивото за хуманистичката ориентација на образовниот концепт на секоја земја. Како резултат на тоа образовните концепти во балканското, европското и поширокото светско окружување трагаат по универзалните атрибути кои го легитимираат **КВАЛИТЕТОТ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО**. Образованието на надарените и талентираните односно постигнување на поголем квалитет во нивното образование претставува мултидимензионално условена и детерминирана цел кој има свој историски континуум изразен како **ВЧЕРА-ДЕНЕС-УТРЕ**.

Европскиот образовен простор во овој континуум еволуира и бара од нашето окружување перцепирање и воспоставување на стандарди во постигнување на квалитетно образование кои се ослободени од традиционлните општествени и ментални клишеа кои кореспондираат со светските трендови и искуства.

Предходните погледи, опсервации и импресии се повод да се актуелизираат, бараат и понудат одговори на неколку полемични и дискутабилни прашања и тоа:

- Што се подразбра под квалитет на образованието со акцент на надарените?
- Кои се општествените и институционалните претпоставки кои што го детерминираат квалитетот на образованието на надарените?
- Какви се компетенциите на релевантните субјекти во третманот на надарените и талентираните?
- Каково е влијанието на образовните традиции врз квалитетот на образованието на надарените?
- Која е новата улога на надарените и талентираните во новото време и обезбедувањето на квалитетот на нивното образование?

- Кои се перспективите во изградувањето на квалитетот на образованието во балканско и европско окружување?
- Каде се движат светските трендови во перцепција на квалитетот на образованието на надарените и талентираните?
- Кои се одговорите? Што потоа ? Кои се новите предизвици во областа на изградување и воспоставување на квалитет во образованието на надареноста?

Овој сет на прашања верувам дека е доволно инспиративен за нашата академска дебата која отвора можности за размена и спротиставување на идеи, концепти и решенија кои се во функција на остварување и подобрување на квалитетот на образованието на надарените и талентираните. На крајот нашите теориски и емпириски сознанија и искуства би понудиле компромисни решенија и алтернативи кои се во функција на обезбедување на услови за квалитетно образование на надарените и тоа ДЕНЕС.

До сега дебатата за квалитетот на општиот третман на надарените и талентираните во различни географски и институционални простори и системи беше некаде под површината на нашите опсервации како би ги нарекле Ид со фројдовскиот речник. Денес дебатата е експлицитна и е на површината, а релевантната проценката за квалитетот стигнува од учениците односно од пошироката јавност. Затоа квалитетот на образованието на надарените и талентираните останува императив и предизвик во 21. век за сите нас, во академската и пошироката општествена средина.

Единствен компромис во потрагата за квалитетот на образованието на надарените и талентираните е нашата тенденција за уште поголем квалитет.

На крај, уште еднаш би сакал да го истакнам сензбилитетот на организаторот за идентификација на вистинска тема во вистинско време на вистинско место.

Со почит,

Проф. д-р Љупчо Кеверески

Prof. Ljupco Kevereski

PhD, Faculty of Education - Bitola

THE QUALITY OF THE EDUCATION OF THE GIFTED AND TALENTED IMPERATIVE AND CHALLENGE IN THE 21ST CENTURY.

We are challenged to see the education of the gifted not from our past and present, but from their future which is already our present.

If the scientific conferences in organization of The Higher school for specialized studies for pre-school teachers "Mihailo Palov" – Vrshac with their 18 years' organization have verified their physical maturity in treating of the talent through a social, institutional and personal discourse, right after the 19th conference on the subject THE QUALITY OF THE EDUCATION OF THE GIFTED their academic maturity is tested.

If we monitor the concept, the categorization, the approaches and the defining of the quality, the quality in the education especially the quality of the education of the gifted and talented in one socially – historical continuum we can state that two confronting orientations in regard of the operationalization and valorization of the concept of quality are introduced. One is the traditional orientation which is more inclined toward the thesis that the valorization of the quality generally depends of the person who evaluates and the context being monitored which implies by itself visible ideological matrix and dose of subjective projection. In this context we can state that the concept of the quality is more than "an outcome of the political fashion" (Becher 1999); and which is "inconstant and preoccupied with values" (Harvey and Green 1993), and subjectively operationalized.

The other contemporary orientation is academically conceptualized in the observation of the concept of the quality which starts with the thesis that strictly depends of the objective and relevant standards and criteria. In regards to this polemic also talks McConville 1999 "there is no definition, however, you would recognize the quality when you would find it" which talks that the need of search, respect, support and affirmation of the quality has no alternative.

What is the quality of the education especially for the gifted or in other words how is it observed in the academic circles? From the analysis of the works which treat this problem we can agree with the great number of experts who assert that there is real confusion regarding its defining which comes as a result of the constant antagonism between the traditional and contemporary concepts which in their theoretical and empirical elaboration offer their own argument. But, regardless of the constant conceptual polarization concerning the concept of the quality we can identify several separate and integral views of the authors. They can be the basis of the shaping of the mosaic of the quality concept viewed even from the European educational perspective. The quality of the education of the gifted can be seen as: relative and

not absolute value, objective and not subjective, dynamic and not static category, multidimensional and not one-dimensional determined occurrence, qualitatively and not quantitative operational construct, etc. I assume that this approach opens more divergent than offering convergent approaches and views of what comes next and what is in the focus of the 19th round table.

The need to debate more about the quality of the education especially for the gifted and talented children in the academic circles in the 21st century according to me is inspired by more obvious thesis which has deep socially – historical roots which is as follows: **THE INCAPABLE ARE CAPABLE OF DISABLING THE CAPABLE** which talks for one paradoxically inverted shock for the quality.

The integration of the qualitative education of gifted and talented in the projected educational perspectives presents real indicator for the level of the humanistic organization in the educational concept of every country. As a result of that, the educational concepts of the Balkans, Europe and the wider worldly surrounding are in search for universal attributes which legitimate **THE QUALITY OF THE EDUCATION**. The education of the gifted and talented in other words the accomplishing of bigger quality of their education presents multi-dimensional conditioned and determined objective which has its own historical continuum expressed as **YESTERDAY – TODAY – TOMORROW**.

The European educational area in this continuum evolves and from our surroundings requires perception and establishing standards in accomplishing qualitative education which are released from the traditional social and mental clichés which correspond to the worldly trends and experiences.

The previous views, observations and impressions are motifs for actualizing, searching and offering answers for several polemical and disputable questions:

- What is the meaning of the quality of education regarding the gifted?
- Which are the social and institutional assumptions which determine the quality of the education of the gifted?
- What are like the competencies of the relevant subjects in the treatment of the gifted and talented?
- What is the influence of the educational traditions on the quality of the education of the gifted?
- Which is the new role of the gifted and talented in modern time and the providing of the quality for their education?
- Which are the perspectives for the building of the quality of the education in the surrounding of the Balkans and Europe?
- Where are headed the world trends in relation with the perception of the quality of the education of the gifted and talented?
- Which are the answers? What after that? Which are the new challenges in the area of building and establishing quality in the education of the talent?

I believe that this set of questions is inspiring enough for our academic debate which offers possibility for exchange and confronting ideas, concepts and solutions which are in function of realization and improvement of the quality of the education of the gifted and talented. At the end, our theoretical and empirical findings and

experiences would offer compromising solutions and alternatives which are in function of providing conditions for qualitative education of the gifted even TODAY.

So far, if the debate for the quality of the common treatment of the gifted and talented children in different geographical and institutional areas and systems was somewhere under the surface of our observations which we would call Id according to the Freud's dictionary, today it is explicit and it is on the surface for which the estimate of the quality reaches from the students or in other words from the wide publicity.

At the end, once again I would like to emphasize the sensibility of the organizer for select the right subjects, in the right time, on the right place.

We are challenged to challenge all of those who can give their contribution on the way: "how to accomplish the objective called QUALITY OF THE EDUCATION"?

The only compromise in the search of the quality of the education of the gifted and talented is our tendency for much bigger quality.

